

HECE

ISSN 1301-210X

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ YIL:12 SAYI:135 MART 2008

ı... Böy.
duk. Asıl
nde tarihi.

undan sonra baş-
dini, sosyolojik, psiko-
u "değer"ler ortaya çıkarılı-
aca edebiyat biliminin varlı-
ması ve yorumlanması" işi-
cılığı ile yerine getirir. N
debiyat incelemesi"
çalışma alanları
: yeni gel-

"Edebiyat
Tarihçiliği"

135

KUM SAATİ

- Abdurrahim Karadeniz/Dil Bahisleri-III 3**
Mustafa Oğuz/Bir Kitap Tanıtım Yazısı Nedir Ne Değildir? 4
Mehmet Harmancı/Sinemaskop Yazılar-5 5
Münire Daniş/Ulak ya da Bizim İbrahim 6
- Hasan Aycın/Çizgi 10**
Ömer Aksay/Kıstas/Bahçe'nin Epik Sürgünü 11
Hasan Yurtoğlu/Gınal/Sigal/Laissez Faire 18
Kenan Çağan/Basü Badel Mevt 22
Hıdır Toraman/Mu 24
Mustafa Köneçoğlu/Sıfır Duygu Eksi Düşünce 27
Hüseyin Kır/Hiç/Sûret 29
Cemal Şakar/Edebiyatımız Merkezileşiyor mu? 31
Işık Yanar/Türk Aydını ve İkcircim 35
Mustafa Köneçoğlu/Modern Yazı Bağlamında Dil- İnsan ya da Yazı'nın... 37
Gönül Ütku/Mitoloji Okumalarında 'Olağanüstü' ne Bakış-1 41
Mustafa Şerif Onaran/Şiir de Eskir 46
Sami Güçlü/Düşman Kazanma Sanatını Bilen İnsan 49

Dosya: EDEBİYAT TARİHÇİLİĞİ

- Ramazan Kaplan/Edebiyat Eseri Karşısında Edebiyat Tarihçisinin Sorumluluğu 56**
Hayriye Ünal/Üç Terimle Edebiyat Tarihine Yaklaşım 60
Cemil Meriç/Edebiyat İlimlerine Dair 64
Fikret Uslucan/Fuat Köprülü'nün Edebiyat Tarihçiliği 65
Mehmet Narlı/Resimli Türk Edebiyatı Tarihi 73
Ali Emre/Tanpınar'ın Bilimsel Birikiminin Hasılası:... 83
Abdurrahim Karadeniz/Vasfi Mahir Kocatürk'ün (Büyük) Türk Edebiyatı Tarihi 90
Fred Lewis Pattee/Edebiyat Tarihi Nasıl Olmalı? 93
Şaban Sağlık/Edebiyat Tarihi Edebiyat Ansiklopedisi Edebiyat Antolojisi:... 94
Ali K. Metin/"Türk Edebiyatı Tarihi" ne Hariçten Bir Derkenar 105
Neslihan Demirci/Birikimin Yansıdığı Ayna:Literatür Dergisi'nin Edebiyat Tarihi 114
Mustafa Şerif Onaran/Eksiksiz Bir Edebiyat Tarihi Yazılabilir mi? 121
Türk Edebiyatı Tarihleri 126
Edna Longley/Yüzyılın İşaret Taşları 128
- Celâl Fedai İle Suyu Seveni Derin Batırın Irmağa Üzerine Söyleşi 136**
Birdal Akar/Celâl Fedai'nin Modern Şiiri Sorgulayan Poetikası 143
Abdullah Şevki/Suut Kemal Yetkin'in Şiirleri 149

KİTAPLIK

- Muammer Öztürk/Liderlik Bilgeliği 154**
M. Murat Özkul/Batı Dünyası'nda İslamofobi ve Anti-İslamizm 155
Yusuf Turan Günaydın/2. Uluslararası Türk Kültür Evreninde...158

HECE

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ
ISSN 1301-210X

YIL: 12 SAYI: 135
MART 2008
(Her ayın birinde yayımlanır.)

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd.Şti. Adına
Sahibi: Ö. Faruk Ergezen

Yazı İşleri Müdürü: İbrahim Çelik

Yayın Yönetmeni: Hüseyin Su

Yönetim Yeri

Konur Sk. No: 39/1
Kızılay/Ankara

Yazışma: P.K. 79 Yenişehir/Ankara

Tel: (312) 419 69 13 **Fax:** (312) 419 69 14

İnternet Adresi: www.hece.com.tr

e-mail: hece@hece.com.tr

Dizgi-Düzeltili: Hece

Teknik Hazırlık: Hece/Bülent Güler

Kapak: Sarakusta **web:** sarakusta.com

Baskı: Öncü Basımevi **Tel:** 384 31 20
K. Karabekir Cad. Ali Kabakçı İş Hanı No: 85/2
İskitler/ ANKARA

2008 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık: 90 YTL.

Kurumlar İçin: 200 YTL.

Yurt Dışı: 150 Euro

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Gelen yazılar yayınlansa da yayınlanmasa da geri
verilmez. İlkelerimize uymayan ilânlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 29.02.2008

ABDURRAHİM KARADENİZ

DİL BAHİSLERİ - III

-(n)da/için ve adına'ya dair

Feyza Hepçilingirler, *Cumhuriyet Kitapı*'taki köşesinde 'adına' sözcüğünün yanlış kullanımına dikkat çekiyor. Bu sözcüğünün kullanımında görülen yanlışlığa daha önce de değindiğini belirtiyor; buna rağmen hâlâ 'adına' sözcüğünün yanlış kullanıldığından, üstelik bu tür yanlış kullanımların giderek arttığından yakınıyor.

Hepçilingirler'in kaygısına katılmamak mümkün değil. Son iki yılda *için* yerine *adına* kelimesinin kullanımı öylesine yaygınlaştı ki neredeyse *için* kelimesini kullanan kimse kalmadı. Öncelikle spor basınının kullanmaya başladığı; *kazanmak adına*, *galibiyet adına* tabirlerine eğitimciler; *başarı adına*, *sınavda başarılı olmak adına* vb. kullanım biçimlerini kazandırdı. En son genel seçimlerde siyasîler de *seçim kazanmak adına*, tabiriyle *adına*'nın *için* yerine yanlış kullanımına büyük destek verdi.

Şimdilerde *için* edatı yerine, *adına* edatının kullanılması; bu kullanımın hızla yayılıp genel bir hüsni kabul görmesi, *için* edatının -hani dil, canlı bir varlık gibidir ya- can çekişen bir kelime olduğunu düşündürmeye başladı. Bu durumda 'İçin, niçin ölüyor?' sorusu elbette sorulmalı.

TRT 2 televizyonunda *Futbol Futbol* programı en az iki yıldan beri yayımlanıyor. Bu programla 'yılların tecrübesi' bir spor sunucusu/yorumcusu konuk oluyor evlerimize. Benzeri futbol programlarına göre çok düzeyli, hatta sanatsal; kendine özgü futbol yorum ve yaklaşımlarıyla futbol yorumculuğuyla sanatçılığı birbirine yaklaştırıyor bu program. Ancak iki yıldan beri *için* sözcüğü yerine *adına* sözcüğünü seçen bir metin yazarı var bu programın. 18.02.2008 Pazartesi akşamı yayımlanan bölümünde de programın metin yazarı yine tercihini *adına*'dan yana kullandı:

EDEBİYAT GÜNDEMİ

'Kazanmak adına De Nigris elinden geleni yaptı...' biçiminde cümleler duyduklarını söyleti. Ertesi gün 'De Nigris tekmeyle kafa uzatan mücadelesiyle oyunda parlarken, futbolda fark edilmek adına, her hafta ayrı bir saç deseni ve rengiyle sahaya çıkmanın bir yararı olmayacağına, fark edilmek için futbol adına bir şeylerin ortaya konulması gerektiğine sanırsanız en iyi cevabı verdi.' cümlesini okuyoruz bazı gazetelerde.

Adına kelimesini yanlış bağlamda kullanan yalnız spor basını değil.

Eğitim üzerine yazılar yazdığı köşesinde Abbas Güçlü, 19.02.2008 tarihli Milliyet gazetesinde '... Hukuk devleti adına, bundan daha güzel bir gelişme olabilir mi!' diye soruyordu.

TDK'nın 'Bir şeyin veya bir kimsenin namuna, hesabına, yerine' şeklinde anlamlandırdığı '*adına*' kelimesinin doğru kullanımına 'Haklı bir öfke adına da olsa bir insandan aklını yüreğinden ayırması istenemez.' (S. Eyuboğlu) cümlesi örnek gösteriliyor. TDK, *adına* kelimesinin doğru kullanımı için bu örneği gösteriyorsa *adına* kelimesinin aşağıdaki kullanımları da doğrudur denilebilir!

Milliyet yazarı Serpil Yılmaz, Abdül-latif Şener'den "İnsanlar sakın ama ülke adına olumsuz bir şey çıkar mı diye düşünüyorlar."² cümlesini rivayet diyor.

Aynı gün, aynı gazetede 'Vefayı; ancak eşitlerimden, sevdiklerimden ve fikirdeşlerimden beklerim. Zira. Bütün bunları kat ettiğimiz, ya da sizin ısrarla kat edemediğiniz yolların altını çizememek adına, yazıyorum.'³ deniliyor ve '... illa billa şirin görünebilmek kaygıları adına ve daha pek çok çıkar, hesap, kitap yüzünden sizin çoğunluk olduğunuz bir Meclis'te, engebesiz arazi olmayı, becerebildiniz.' yargısına varılıyor.

Bulunma hâli eki "-(n)de"nin de için kelimesinin görevini üstlenecek biçimde kullanımının yaygınlaştığını hatırlamalıyız. Bu tür kullanımların 'Başarının artırılmasında yapılması gerekenler...','Terörün önlenbilmesinde ...' gibi örneklere

fazlaca rastlıyoruz artık. Oysa 'Başarının artırılması için yapılması gerekenler...','Terörün önlenbilmesi için ...' demek anlamın beyanına daha uygun düşmez mi?

* Alıntılardaki '*adına*' vurgusu benim.

¹ 14.02.2008

² Serpil Yılmaz, Abdüllatif Şener: *AKP'yi boşuna mı sevdimiz?!*, Milliyet, 21.02.2008

³ Perihan Mağden, *Sayın Davasever Başbakan*, Milliyet, 21.02.2008

MUSTAFA OĞUZ

BİR KİTAP TANITIM YAZISI NEDİR NE DEĞİLDİR?

Gazetelerin kültür sanat sayfalarını yakından takip ederim yıllardır. Çok sık olmasa da kültür sanat sayfalarında yazılarım yayınlanır. Bu sayfalarda sinemadan müziğe, fuardan konsere geniş bir yelpazede kültür haberleri yayınlanır. Elbette ki bu sayfaların gözdesi kitaptır. Bu yüzden ki şimdilerde birçok gazete kitaba daha çok yer verdikleri için kitap eki yayımlamaya başladı. *Yeni Şafak* ve *Zaman* da bir yıldan fazla bir süredir kitap eki veriyor. Bu da gazetelerin kitaba verdikleri önemin somut bir göstergesi olarak algılanmalı.

Kitaba bu kadar önem veren gazetelerin gündemlerine aldıkları kitapları pek eleştirmediklerini de gözlemledim bu yıllar içinde. Oysa gerçekten "kötü" ve "nitelsiz" kitaplar yayınlanıyor ve bu kitaplar da gazetelerin kültür sanat sayfası editörlerine ulaştırılıp yayıncısı ve yazarı tarafından ele alınması bekleniyor. Bu tür kitaplarla ilgili zehir zemberek yazılar yazılabilir, ama açıkçası ben böyle bir duruma bu güne kadar pek tanık olmadım. Gazetelerin kültür sanat sayfalarında ve kitap eklerinde yayınlanan yazılar, yazın dünyasında eleştirilmeye, yetersiz bulunmaya ve tartışılmaya başlandı son zamanlarda. *Hece* dergisinin 123.

sayısında Necip Tosun ve Süavi Kemal Yazgıç bu meyanda yazılar kaleme aldı.

Suavi Kemal Yazgıç, "Tanıtım Eleştiriyeye Düşman" başlıklı yazısında: "Kitap tanıtım yazıları bir sektör olmaya doğru evriliyor. Çünkü yayınevleri ve yazarlar eleştiriyeyi değil tanıtımı talep ediyorlar. Kitabın isminden, arka kapak yazısından yahut içindeki bazı temalarından yola çıkılarak kaleme alınmış; birbirine çok benzeyen tanıtım yazıları gazeteleri, dergileri, kitap eklerini istila ediyor. Onların istilasına paralel olarak klişeleşme, yüzeyselleşme, sığlaşma başlıyor ister istemez..."¹ diyerek olaya yozlaşma ve sığlaşma açısından bakıyor.

Elbette bu durum da düşündürücü... Bu sığlaşmayı ve yüzeyselleşmeyi, yazarın ve yayıncının editörlerden neler istediğini kalkıp bir kültür sanat sayfası editörüne sormadım, ama kendimce bir sonuca vardım. Gazetelerin kültür sanat sayfası editörleri yazarın ve yayıncının istediklerini değil de kendi belirlediklerini gerçekleştiriyor ve okurla kitap arasında bir köprü görevini yerine getirmeye çalışıyor. (Bu görev esasen eleştirmenin görevidir, denir eskiden beri.) Dolayısıyla sayfasında tanıtımını yaptığı eseri okura okumasını öneriyor. Bunu yaparken de kendince bir nitelik süzgecinden geçiriyor. Değindiği, sayfasında tanıtmadığı eser için şunu söylemiş oluyor hem kitabı gönderilen yazara hem de yayıncıya: "Ben bu kitabı okurlarımıza önerilecek yeterlilikte bulmadım. Ya da nitelikçe iyi olsa da kültür kapsamına girmediği için (örneğin bir sağlık veya ekonomi ya da ders kitabı) sayfamda yer vermedim. Senden, sayfamda yer verdiğim kitapları inceleyerek nasıl bir çizgiyi önemsediyimi anlamamı istiyorum. Yeterli niteliğe sahip eserleri nasıl tanıtıyorsam sizin de nitelikli eserleriniz gelirse tanıtırım."

Kitabı tanıtılmayan yayıncı ve yazar, gazete editörlerinin verdiği bu mesajı okuyabilmelidir. Okuyamadığı zaman ise gazetelerin kendilerine kapalı ve şartlı bir ba-

kış içinde olduğu yönünde yaygara yapıyorlar. Gazetelere küsüyorlar; hatta tanıtım amaçlı gönderdikleri kitapları geri isteyenleri bile duyduğumu ifade etmeliyim.

Gazetelerin kültür sanat sayfasında veya kitap ekinde yayınlanan kitap tanıtım yazıları, kitabın olumsuzluklarından hiç söz edilmiyor diye de eleştiriliyor. Bu da düşündürücü olan bir başka durum... Gerçekten de ele alınan kitap hep "şişiriliyor mu?"

Gerek kültür sanat sayfası gerek kitap eki editörü gerekse kitap tanıtım metninin yazarı, olumsuzluklar içeren eseri ele almıyor; çünkü üzerinde olumsuz sözler edeceği kitabı okuruna önermek istemiyor. Okuruna önerecek yeterlilikte gördüğü kitap da olumsuzlukları içermiyor. Ya da üzerinde durulacak kadar önemli görmüyor. Tanıtım metni yazarı, ele aldığı kitabın olumlu ve güzel yönlerini okura göstererek okurla kitap arasında bir köprü olmaya çalışıyor. Kitabı enine boyuna eleştirmeden eleştirmenin işlevini yerine getiriyor bir şekilde. Nitelikli bulduğu kitabı okura açıyor, okuru eserin içine çekiyor. Eserde üzerinde durulabilecek olumsuzlukların az olduğu durumda olumlu yönleri nazara veriyor. Yani kitabın artısını eksisini kendi terazisinde tarttıktan sonra eksiler üzerinde değil de artılar üzerinde duruyor. Yazar da okur da yayıncı da gazete ve dergilerdeki tanıtım yazılarına bu açıdan bakmalı derim ben.

¹ Hece Dergisi, sayı 123 s.6

MEHMET HARMANCI

SİNEMASKOP YAZILAR-5

karanlığın ucundaki ışık

Başlangıç zifiri karanlıktır. Bu görüntü izleyiciyi iyice bıktırıp biraz da meraklandırarak kadar sürer. Ardından ayak sesleri, soluk alış verişler, hırlamalar, kalabalık sayılabilecek bir insan top-

luluğunun birlikte yürüyüşlerinden doğan sesler duyulur.

Seslerle birlikte karanlık biraz daha kalır, çerçeveyi doldurarak. Bıkkınlık, merak birbirine eklenerek büyüme-ktedir, izleyicinin zihninde ve gönlünde.

Bıkkınlık ve merak izleyiciyi yorum yapmaya zorlayacak denli artmıştır ki görüntü çözülmeye başlar.

İzleyiciye burasının bir tünel olduğu artık farkettilmelidir. Ses sahiplerinin de tünelin içinde koşutran bir insan topluluğu olduğu...

Sonra tünelin ucunda bütün girişi kaplamışçasına büyük, beyaz bir ışık görünür.

Sonra tüneldekilerin sevinç çığlıkları: "Kurtulduk, kurtulduk, yaşasın" gibi haykırışlardır bunlar.

Ayak tapırtıları hızlanır. Hızlı ve yor-ğun bir kurşunun son adımları olduğu vurgulanmalıdır burada.

Sonra bu koşuyu, çıkışa iştahlı bu ko-suyu, bıçak gibi kesen bir ses patlar izle-yicinin kulağında.

Anlaşılan odur ki raylarla kucakla-şan vagon tekerlerinin hızından doğur-dukları sesler patlamıştır kulaklarda.

Hemen ardından ekrana, çerçeveyi neredeyse kaplayacak denli büyük, renkli bir gazete kupürü yapışır:

"HAPİSHANEDEN KAÇTILAR
TRENDEN KAÇAMADILAR"

Bir bulvar gazetesinin 3. sahifesin-den alınmış hissi veren kupürde ayrıntı-lar da okunaklı şekilde çerçeveye yansı-tılmalı, okunacak denli uzunca görüntü kalmalıdır.

MÜNİRE DANIŞ

ULAK YA DA BİZİM İBRAHİM

Çağan Irmak, son filmi *Ulak* ile Türk si-nemasında yeni bir sinema anlayışının ka-pısını aralamış bulunuyor. Sanyorum bu sinemamız için bir idealin de tek örneği...

Ulak, hakikate hizmetin ısrıraplı bir hi-kâyesi olduğu kadar, iyilik ile kötülük, ha-yır ile şer, nefsi emmare ve nefsi levvame arasındaki çatışmayı metafizik bir düzlem-de ve ilahi duyarlılığın diliyle yorumlayan çok dikkat çekici bir yapım. Film, hem tek-nik hem sinetografi, görüntü ve senaryo malzemesi açısından da ihtiva ettiği yeni-liklerle heyecan ve ümit verici.

*Ulak*ın, zaman ve mekân kurgusu ali-şilmişin dışında bir rüya düzleminde ger-çekleşiyor. İyiler-kötüler, suç ve ceza gibi kavramlar kıssa geleneği çerçevesinde ve risalet yorumuyla yansıtılırken, zaman ve mekân atmosferi masal ve tahayyülata yaslanıyor. Daha da önemlisi senaryo il-hamını risalet kıssalarından, görüntü dili-ni tasavvufun "rüya içinde rüyalar" teme-linden alıyor. Doğrusu sinemamızın mah-rum bıraktığı kültürel kodlarımızı, haki-katin zengin sembollerini keşfetmiş olma-sı ve bu öz cevheri malzeme edinmesiyle bile, sadece ontolojik bir seviye kazanmış sinema izleyicisini değil, sanatın imkânla-ryla ilgilenen herkesi heyecanlandırması gereken çok önemli bir çalışma *Ulak*.

Çağan Irmak, modern dünyanın ve nefsi emarenin yarattığı ontolojik kaosa, fizikle fizikötesini maddi bir çizgiyle ayı-ran; gerçekliği dualiteyle yorumlamaya kalkışan insanın bozgunculuğuna, sine-mayı iyiliğin dili, hakikatin görüntüsü kılarak cevap veren (vermeyi deneyen), tahayyülatımızı sinema perdesine yansı-tan çok maharetli bir film çıkarmış.

Tekerlekli sandalyeye mahkûm Meh-met'in bütün dünyası, rüyası kitaplardır. Tıp ilmine mensup babası Zekeriya, oğlu-na rüya içinde rüyalar anlatan (gösteren) kitapları eksik etmez. Bir gün ilahi bir il-ham şimşegi ile yetişkin Mehmet kendi ki-tabını, gönlünü kaleme almaya başlar. İn-sanlara yazarak hatırlattığı gelenek, onla-rın unuttuğu doğruluk, iyilik, adalet, cesa-ret ve fazilet gibi ilahi değerlerdir. (Bu vur-gunun, film boyunca sözle ya da görüntü diliyle ifade gücü kazanmasına uğraşılır.)

Mehmet'in kitabına gönül veren altı

arkadaşı bu iyiliğin hatırlatılması demek olan kitabı çoğaltır ve tebliğ ederler. Bir mizansende, “O, size şahdamarınızdan daha yakın iken siz O’nu yedi kat gökte aradınız. Helali unuttunuz haramı meşrulaştırdınız... Suçlusunuz, kötülüğü yapan kadar kötülüğe sessiz kalanlar da...” vurgusu

Efendimiz (sav)in “kim bir kötülük görürse eliyle mani olsun, eliyle engellemeyen diliyle, onu da yapamazsanız kalbinizle kötülüğe buğzedin” faziletinden mülhemdir.

Mehmet’i ve altı arkadaşını, kötülükleri engellenenler katleder. Filmin buna mukabil mizanseninde, lanetlenen kötül(üğü)n renksiz, puslu ürkütücü bir sahnede, cüzamlı bedenler ve inleyiş sesleri eşliğinde verilışı son derece etkileyicidir. Mehmet katledilmiş gizlice bir kuyunun yanına gömülmüştür. Geride kalan ise Kabil’in iç karartıcı sıkıntısı, kaosudur...

Bir gün İbrahim isimli bir ulak Mehmet’in ceseti başındaki kuyudan su içince, işlenen cinayet ruhuna malum olur. İbrahim de seçilmişlerdendir. Mehmet’in ruhu ve gönlü ona inzal olur. Ve ulak İbrahim, Mehmet’in ilahi ilhama matuf ruhunun (hakkın) müntakimi ve kıssasının habercisi olur. Onun hatırlattığı doğruları, iyiliği, fazileti taşıyan efsaneye dönüşür.

Mehmet’in babası Zekeriya ise bütün bu olup bitenlerin anlatıcısıdır. Hikâye içindeki hikâyedir. Büyük rüyanın içindeki küçük rüyaların acılı seyyahıdır. Zekeriya, bu hikâyatın tasavvufi yorumunun tefrişidir aynı zamanda.

Çağan Irmak, bu anlamda, hakikatin vizyonlarını resmetmeyi başarabilmiştir. Ve doğrusu sinemamız için, tayy-i zaman tayy-i mekân düzenlemesiyle (yeniliğiyle) ümit veren bir öncülük payesini hak etmiştir.

Ulak İbrahim diyar diyar gezer, hakikatin hizmetlisi, cesur seyyahıdır.

Bir anlamda bu film onun vesilesiyle çekilir. Seyirciye bu kıssayı getiren ulak İbrahim’dir esasında. Bu bana, Yunus

Emre menkıbesinde meşhur olan bir cümleyi hatırlattı. Hani Yunus, gaffetinin bedelini ödemek, çile doldurmak için huzurdan uzaklaştırılmış. Yıllar sonra huzura döndüğünde kendisine, “eğer gelen kimdir sualinden sonra Yunus ismi verilince, bizim Yunus mu buyrulursa, çilen doldu, sen artık ermişlerdensin” denilmişti. *Ullak* filminin böylesi bir teveccühle karşılanması gerektiğini düşünüyorum; yani bizdendir, bizimdir.

İslam kültürünün görüntü dili, kıssa dili, masal zenginliği; ruhla beden, insanla eşya, fizikle fizikötesi bütünlüğü, İslam’ın ontolojik dengesi, etik düzeni, bilgi ve değerler sistemi, semboller vizyonlar hazinesi sinemamız için hiç adım atılmamış bir hazine dağdır.

Çağan Irmak, *Ullak* ile bu dağa tırmanma cesaretini ve hünerini sergiledi. *Ullak*’ı bu tırmanışta yalnız bırakmamak gerektiği gibi, bu dağı sahiplenene de ilham olması umulur.

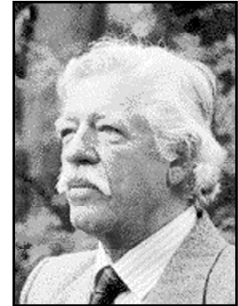
Bu yolu hatırlattığı için, bu hazinelerden küçük de olsa bir rüya derlediği için teşekkürler Çağan Irmak...

ELEŞTİRMEN MEHMET H. DOĞAN VEFAT ETTİ

Eleştirmen ve deneme yazarı Mehmet H. Doğan hayata veda etti.

21 Aralık’ta geçirdiği kalp krizi sonucu hastaneye kaldırılan Doğan, bu tarihe kadar yoğun bakımda hayatta kalma mücadelesi veriyordu.

77 yaşında hayata gözlerini yuman Mehmet H. Doğan, 1931’de Adana’da doğdu. 1951 yılında Harb Okulu’nu bitirdi. Hava kuvvetlerinde pilotluk ve İngilizce öğretmenliği yaptı. Ege Üniversitesi’nde İngilizce

Mehmet H. Doğan

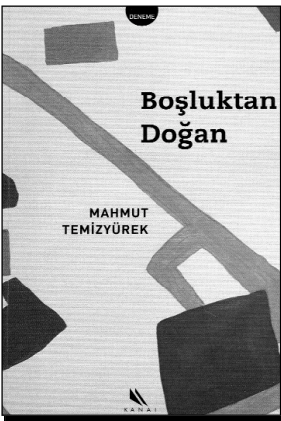
okutmanlığından emekli oldu.

Edebiyata şiirle başlayan Doğan, 1960'tan bu yana deneme-eleştiri arası yazılar yazıyordu. Mehmet H. Doğan, Son 10-15 beş yıldır çalışma alanını şiir üzerine deneme ve eleştiri ile sınırladı. 1992-2001 arasında Adam Sanat Şiir Yıllıklarını hazırladı. YKY' den çıkan *Çağtının Tanığı Olmak* (1993) ve *Şiir ve Eleştiri* (1998) de içinde olmak üzere altı deneme-eleştiri kitabı bulunan eleştirmenin İngilizce ve Fransızcadan yapılmış otuz yakın çevirisi bulunuyor. Ayrıca, anılarını topladığı ilk kitap olan *Şimdi Uzaklardasın* 1999'da çıktı. Son olarak *Yüzyılım Türk Şiiri* (1900-2000) (III Cilt- YKY) adlı antolojiyi hazırladı. 2002'den-2005 yılına kadar *Kitaplık* dergisi için YKY Şiir Yıllığı'nı hazırladı. Doğan'ın ayrıca *Alçak Uçuş, Şiir, Bugün, Tekrarın Tekrarı* ve *Yaztının Bir Çağı* adlı kitaplarının da yazarıydı. Mehmet H. Doğan'ın cenazesinin cuma günü toprağa verilmesi düşünülüyor.

MEMET FUAT ÖDÜLLERİ SAHİPLERİNİ BULDU

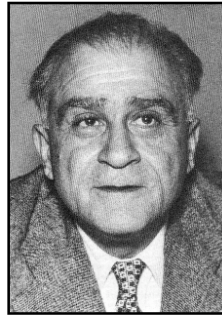
19 Aralık 2002 tarihinde ölen Memet Fuat'ın anısına düzenlenen "Memet Fuat Eleştiri/İnceleme, Deneme, Yayıncılık Ödülleri"nin dördüncüsü, sahiplerini buldu.

Cevat Çapan, Eray Canberk, Konur Er-

top, Nurdan Gürbilek, Uğur Kökten, Hasan Kuruyazıcı ve Mustafa Öneş'ten oluşan Seçici Kurul'un değerlendirmesi sonucunda; Eleştiri/İnceleme ödülünü Reyhan Tutumlu, *Vüs'at O. Bener'in Yapıtlarına Anlatıbilimsel Bir Yaklaşım* adlı doktora tezi çalışmasıyla; deneme ödülünü ise, *Boşluktan Doğan* adlı kitabıyla Mahmut Temizyürek kazandı. Yayıncılık Ödülü'ne 3 yayınevi değer görüldü: Çekirdek Yayınlar, Yem Yayınları ve Metis Yayınları.

AHMET HAMDİ TANPINAR ÖDÜLÜ

Ahmet Hamdi Tanpınar

Bursa'nın merkez Osmangazi İlçe Belediyesi tarafından Ahmet Hamdi Tanpınar anısına "Roman" dalında düzenlenen yarışmanın sonuçları açıklandı.

Osmangazi Belediye Başkanı Recep Altepe, Haraçcioğlu Medresesi Kültür Merkezi'nde yarışmanın jüri üyeleriyle düzenlediği basın toplantısında, bir dünya kenti olan Bursa'da yaşamak ve bu kentin yönetiminde yer almanın bir ayrıcalık olduğunu; Bursa'nın adını Türkiye'ye ve dünyaya duyurmak için ellerinden geleni yaptıklarını söyledi. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın, adı Bursa ile özdeşleşmiş büyük bir yazar olduğunu ifade eden Altepe, "Bursalı olmadığı halde, bu kenti en güzel şekilde anlatan üstadı anmak ve ismini yaşatmak için 2001 yılından beri her yıl farklı dalda olmak üzere yarışma düzenliyoruz. İstanbul'un nasıl Yahya Kemal Beyatlı'sı varsa Bursa'nın da Ahmet Hamdi Tanpınar'ı var. Bu yıl roman dalında düzenlenen yarışmamıza Türkiye'nin dört bir yanından 115 eser katıldı. Bu kadar katılım olmasını beklemiyorduk" dedi.

Jüri Başkanı Hilmi Yavuz, yarışmaya katılan 115 eserin en iyi şekilde değerlendirilebilmesi için yoğun çalıştıklarını; ön elemeyi geçen 15 eserin, Füsun Akatlı, Latife Tekin, İhsan Deniz, Prof. Dr. Abdullah Uçman, Metin Önal Mengüşoğlu, Laurent Mignon, Doç. Dr. Erdoğan Erbay ve Cihan Aktaş'tan oluşan jüri tarafından 1,5 ayda tek tek okunduğunu vurguladı.

Jüri üyeleriyle bugün son kez bir değerlendirme yaparak, dereceye giren eserleri belirlediklerini ifade eden Yavuz, yarışmaya İstanbul'dan katılan Cem Kalender'in *Klan* adlı eserinin birinciliğe, İzmir'den Mahir Adıbeş'in *Ve-liiht* adlı romanının ikinciliğe, İstanbul'dan Zeki Bulduk'un *Ayaküstü Sevişmeler* adlı romanının ise üçüncülüğe layık bulunduğunu bildirdi.

Yavuz, yarışmaya Diyarbakır'ın Bismil ilçesinden katılan Metin Özdamarlar'ın *Lal* adlı eserine mansiyon verilmesini kararlaştırdıklarını ifade ederek, yarışmanın gelecek yıl "Deneme" dalında düzenleneceğini sözlerine ekledi.

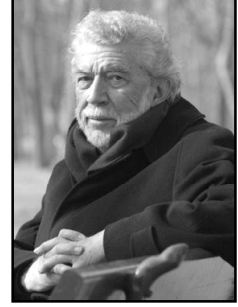
Yarışma, 2001'de "Deneme-(Tanpınar ve Bursa Denemeleri)", 2002'de "Şiir-(Tanpınar ve Bursa Şiirleri)", 2003'te "Mektup-(Bursa'ya Ütopik Mektuplar)", 2004'te "Makale-(Tanpınar'ın Dünyasında Bursa-Taşlarda Gülen Rüya)", 2005'te Hikâye-(Geniş Zamanlı Hikâyeler) ve 2006'da da, "Araştırma inceleme-(Edebiyatta Bursa)" kategorilerinde yapılmıştı.

ALAIN ROBBE-GRILLET

Ünlü Fransız yazar ve sinemacı Alain Robbe-Grillet, 85 yaşında hayata veda etti. Robbe-Grillet, 50'lerin sonunda alışıldık, klasik roman anlayışını ters yüz eden, yeni bir dil ve bakış açısıyla kendini gösteren 'yeni roman' anlayışının öncü isimlerinden biri olmuştu. Bu alanda *Enstantaneler*, *Kıskançlık* gibi Türkçeye'de çevrilen romanlar yazan Robbe-Grillet, Mic-

hel Butor, Samuel Beckett, Claude Simon ve Nathalie Sarraute gibi isimlerle birlikte oluşturdukları 'yeni roman' üzerine aynı adlı etkili bir kitaba da imza atmıştı.

Robbe-Grillet, yeni romanla eş zamanda ortaya çıkan Fransız yeni dalga akımına da katkıda bulunmuş, sinemayla yakından ilgilenmişti. Çok sayıda filmin hikâyesine ve senaryosuna imza atan Robbe-Grillet, pek çok filmi bizzat yönetmiş hatta oyunculuk da yapmış, aralarında Oscar'ın da bulunduğu önemli ödüllere aday gösterilmişti. Robbe-Grillet, 2005 yılında İstanbul Film Festivali'ne gelmiş ve Yaşam Boyu Başarı Ödülü almıştı.

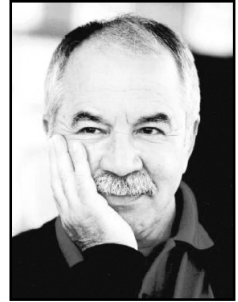
Alain Robbe-Grillet

ERDAL ÖZ ADINA ÖDÜL VERİLECEK

'50 Kuşağı yazarı ve Can Yayınları'nın kurucusu olan Erdal Öz onuruna, Can Yayınları'nın katkılarıyla ailesi tarafından Erdal Öz Edebiyat Ödülü oluşturuldu.

Erdal Öz Edebiyat Ödülü, her yıl, yaşıyan ve son üç yıl içinde yeni bir yapıtı yayınlanmış olan tek bir yazara verilecek.

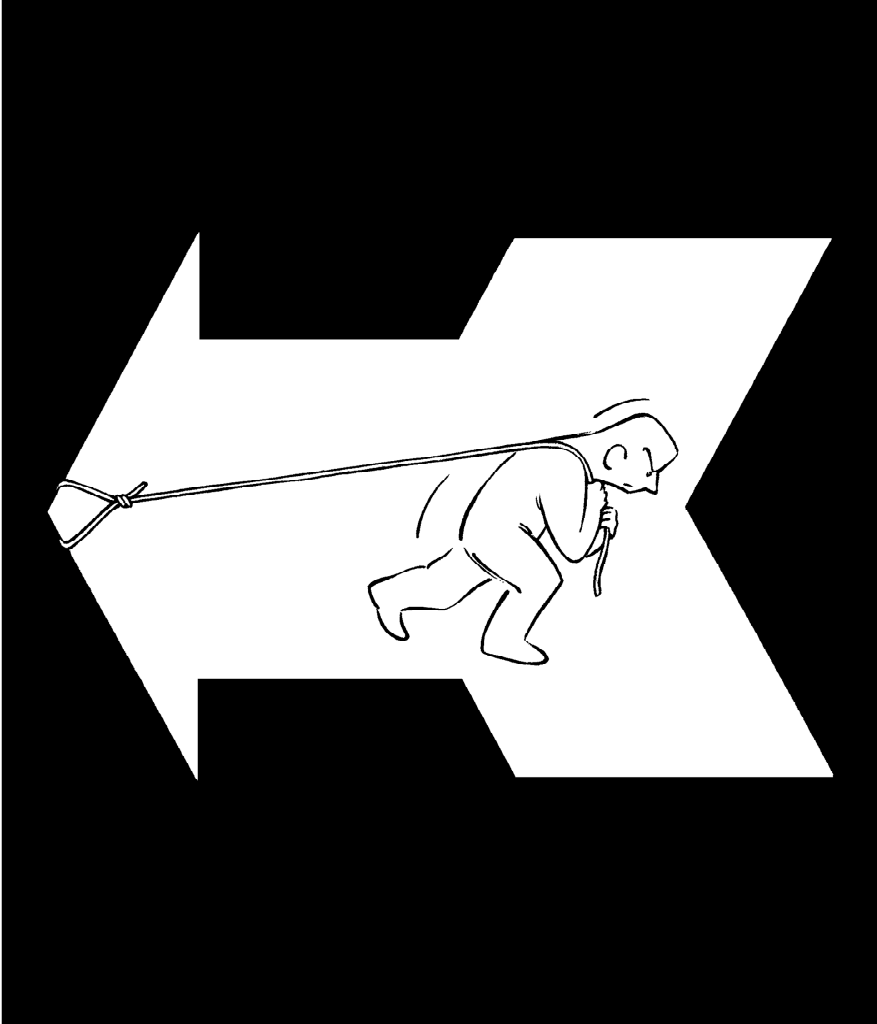
Tahsin Yücel, Doğan Hızlan, Cevat Çapan, Jale Parla, Nüket Esen, Semih Gümüş ve Celâl Üster'den oluşan seçici kurul 16 Mart'ta yapacağı toplantıda ödül sahibini belirleyecek, sonuçlar ise 17 Mart'ta açıklanacak.

Erdal Öz

HASAN AYCIN

ÇIZGI

14.2.2008

Hasan Aycin

ÖMER AKSAY**KISTAS**

Bir de Veblen'i çıkardı başımıza şair, buyurun bakalım
Thor'un oğlu Veblen, Amerika'ya yerleşmiş bir Norveçli
sormalı şaire, ama nerde, nasıl kıştırarak
neden Keynes'den sonra şimdi de Veblen
ne işimiz olabilir, bize ne sağlar ayrık iktisat sehven
fizik yerine biyoloji, sabitlik yerine dönüşüm?

Ki bize biraz daha yakın
İslâmcı iktisat anlayışını geliştirebilmemiz için uygun kıstas
ehven bir dünyada yaşamak ve tükenmeksizin
yaşamak
aylak, asude, muhacir, değişken, dövüşken
yaşamak hem de, bön, ilkel
sevişken bir imparatorluk düşü kurmak yığınların koygun terinden
doygun şehvetlerinden arta kalan bir an
bulunabilirse, el açıp Tanrı'ya dua ederken
ehven bir namazda, secdeye tekrar kapanıp sehven
bi' dakika
durup tavaftan çıkalım, zikir halkasını açalım
bi' dakkalığına
bilmediği var, evet beş vakit namaz
bunu söylemesine ne gerek vardı şimdi şairin
belli değil mi yani, herkes çekilsin, açılın.

Uçsuz bucaksız iktisat çölünde kum tepelikleri
sayısız vaha, hepsi biyolojik değişim içinde, hep
açıklanmayan biçimde kalbi tasfiye eden birleşim.

Birleşim deyince, şarabın yanında tuz neden eksik olsun?
Kutsal lokmadan bir dilim kızarmış ekmek koparıp

üzerine kekik ve karabiber ekerek afiyetle yemekte
hiç birimizin ilgilenmediği, tevkif edilmek için
alikonan ironik, lirik, her biçimde belirsiz âmme
kamu

bir başka yönden, yara ki etin kesilip dimağ ile kemik
arasındaki zarı oluşturan yaradır âmme
elimde bir amme cüzü. ironik, lirik, her biçimde belirsiz
breaking news, breaking, break Veblen.

Resmî tasavvufun tuzağına düşmeksizin bile isteye
lirik bir yapıda çözümlenemeyen acılar tattım
ve şöyle soruverdim arkadaki sol kulağı küpeli gence
Sabra-Şatilla kampında yas niçin durulsun?
Cevabı şair verdi; herkes büyük bir eve taşınmış
kampta acıdan çok bolluk varmış maalesef.

Breaking news: acılar kana bulanmış halde
kıyısından döndüğümüz gün hiçliğinin, toz pembe
şarkısına eşlik ettim kısık sesimle Veblen'in
geçmişin bugünkü şizofrenik sürgününden habersiz
Çan Kay-şek niçin başımıza bela olsun? dedim
öyle birden, içimden geldiği gibi cehren.

Gidiyorum, gidiyorum işte, dedi kız, üç-beş eşyayla yüzleşip
saatten ve takvimden ölümüne haberdar
durum buğdayından sıkıldım artık, dedi, böyle dedi kız
arpayı kırık öğüten mekanizmadan da; bırakın şahsen
her ilah kendine tapınanın vücûdunda vahdeti nasıl bulsun?
Bu soruya muhatap hiç kimse yoktu, şahit oldum
hatta bile Veblen'e sesimi zor duyurdum.

Yolu uzun, saçları uzun, kirpikleri uzun, tırnakları uzundu
boyu uzun değildi demek istiyorum, dikkat edin
demek ki, eteği de, elmacık kemikleri de
türban takmıyor, makyaj yapmıyordu besbelli
bu kıza dair başka bir şey de bilinmiyordu

örneğin sindirim sistemi düzgün mü çalışıyordu
beyninin sol tarafında, içe doğru, dördüncü oda boş mu duruyordu
oysa bu kızın ablası melek
ve hazreti Meryem dövmesi yaptırmıştı vücûduna
bir not, açıklayıcı bir not olarak düştüm bunu
aklınızda bulunsun.

Heybesini atıp kuzey cephesinden mabede baktı
nasıl tavaf ediyorum ben, bu kaçınıcı tur
peki neden bir kuyunun içinde dönüp duruyorum
bunları hep içinden geçirdi, dolaşıma soktu
vakfede durdu, şeytan taşlarken yanlışlıkla kendini taşıladı
kimseyi görmedi, kimseyi duymadı
kaosun içinde mi tavaf ediyordu, ister misin rehberi de kaybolsun?

Mostar. Semerkant. Kaşgar. günlerdir düşünüyorum, kâbus
şık bir dergi editörü geçiyor balkon penceresinden
şık ve erişkin, lirik bir şiire düşecek kadar da yalıtkan
hiç alâkası yok. günlerdir düşünüyorum, kâbus
dergiye bakıyor iskeledeki yağmurluklu kız
Bosna'daki köprü havaya uçuruluyor şiddetli patlamayla
Sırplar. yaşlı, meczup az sayıda cemaate sahip
bir cami yakılıyor. yine Sırplar
Sırplar pis pis sırtıyor. 90'dan yenen bir golde yine Sırplar
dergi büyüyor, sayaç hızla dönüyor, yazı karakteri
resimler, kâğıt bobinleri, cemaatin desteği
vıcık vıcık matbaa mürekkebi büyüyor
vıcık vıcık kan, kar çamur birbirine karışıyor
gözbebeği kızın gittikçe büyüyor, kâbus. bu kez Ruslar
denize sağanak halde bir martı yağmuru
kızın elinden dergi düşüyor, kız kulesi yalpalayıp batıyor
şarabî bir hüznün akıyor şehrin kâbusuna parmak uçlarından
kıyıda kimse yok gibi, herkes kâbusuna çekilmiş
ayol medeniyet-kültür-aktüalite niçin aylık olsun?

Yol ayırımına geldik, buradan sonra güvenliğiniz yok
şiiri terk edin. şimdi, hemen. oh olsun!

ÖMER AKSAY

BAHÇE'NİN EPİK SÜRGÜNÜ

24. kapı: içe açılım

(mahcupyan'la yapılan bir konuşmadan yola çıkarak*)

“hayatımın kuruması gibi bir şey yaşıyorum” diyor adam
bahçenin kurumasından söz ediyor sanki
bir adam ölüyor, bir ağaç kuruyor ya da don vuruyor
anladım hayatla bahçe iç içedir
epik bir sürgünün gözünde
sönük, renksiz, umutsuzlukla kaplı bir hayat bahşetmiyor
başka bir hayatın mustusunu adama mevsimsiz
ve alabildiğine teklifsiz.

“hiç düşünmediğim bir şey hrant” diye ekliyor adam
yüreğinden bahsediyor
bir nesne, bir şey olarak
yüreğinden, dost ağaçlardan birinin yüreğindeki dağılımından
bahçedeki sürgünden
sertliğinden kış mevsiminin, yedi verenlerin incinmesinden
palmiyelerin erken ölümünden
'yurtlan ipek sesiyle' gazetelerin, defterlerin
rüyaların hışirtısıyla, üstüne gelen denizin
yeniden yeniden yeniden bahsediyor adam.

ağaçlar ötelerden bir kök arıyor
öç alıyor ötekinin bahçesine diktiği ağaç
komşu bahçenin üstünde tehcir edilmiş ağaçtan
oysa görebildiğim kadar toprağın altında farklı bir hayat işlemekte
bahtsız bir hayat üstte, hep kurumaya maruz ağaçlar
öteki tarafta bahçe hep yemyeşil
yüreğin alev alev hep, ama korkmuyorsun
iç-bahçe sana bir tür rehabilitasyon bahşediyor erken
ve mahçup.

“hayatımın kuruması gibi bir şey yaşıyorum” diyor adam
hayatın kuruması ne demek, nasıl kurur
bir adamın hayatı derken, bir uçak sesi yırtıyor
gömleğini. devralıyor bahçeyi adam
kurutmamak için yarıyı hep taze tutuyor
süngüyle ağaçların dibini çapalıyor
kardeşinden devraldığı yıkım biraz acı olsa da
taze mayıslar atıyor fidanların dibine
sıcak mayınlar.

“ben çok içeriden bakan biri değilim” diyor yorgun
argın bir bahçivan
bahçenin sarmaşıklarına çeki düzen verirken
azınlıkta kalsa da kimi ağaçlar meselâ huş ağacı
toprağı kendince içselleştiriyor
bahçeye emek veriyor elinden geldiğince sevgi veriyor
ağaçlar memnun, ağaçlar bakım istiyor, konuşmuyor
işini yapıyor bahçivan
belki biraz duyarsızmış gibi kendini kandırıyor
kendini ağaçlara insanlardan daha fazla inandırıyor.